

Աշտարակ քաղաքի և հարակից գյուղերի ջրամատակարարման համակարգերի վերակառուցման նախագծային և հեղինակային հսկողության ծառայությունների մատուցում

Նախնական բնապահպանական զննություն և դասակարգում

Ծրագիրը ներառում է հետևյալ աշխատանքների իրականացումը.

Բնակավայր	Ջրատար (կմ)	Ներքին ցանց (կմ)	Ջրամատակարարման հոր և փականային հանգույց (հատ)	Անհատական տների ջրաչափական հանգույց (հատ)	Անհատական տների մուտքագիծ (կմ)	Հրշեջ հիդրանտ (հատ)
Աշտարակ	-	15.0	32	(1315+7)*	(10.5+0.3)*	15
Օհանավան	2.4	7.8	23	420	3.3	3
Կարբի	2.1	4.5	13	180	6.6	3
Մուղնի	1.9	10.1	18	380	3.0	4
Սասունիկ	-	8.1	13	200	1.6	3
Ագարակ	1.2	-	-	-	-	7

*- բազմաբնակարան շենքերի մուտքագիծ

(Ա) Ազդեցության բացահայտում

<p>Արդյո՞ք ծրագիրը շոշափելի ազդեցություն ունի շրջակա միջավայրի վրա:</p>	<p>Ծրագիրը որևէ անդառնալի ազդեցություն չունի շրջակա միջավայրի վրա: Բոլոր բացասական ազդեցություններն ի հայտ կգան շինարարության փուլում և կկրեն ժամանակավոր բնույթ: Բացասական ազդեցությունները կմեղմացվեն ՇՄԿՄՊ-ում ներառված մեղմացնող միջոցառումների իրականացման արդյունքում:</p>
<p>Որո՞նք են ծրագրի նշանակալի դրական և բացասական բնապահպանական ազդեցությունները</p>	<p>Ծրագրի հիմնական դրական բնապահպանական ազդեցությունը ջրային ռեսուրսների պահպանությունն ու արդյունավետ օգտագործումն է, ջրադրյունները պաշտպանումը սպառումից: Հոսակորուստների վերացումը հնարավորություն կտա կանխել գրունտային ջրերի մակարդակի բարձրացումը: Ակնկալվող բացասական բնապահպանական ազդեցություններն, ամենայն հավանականությամբ, կլինեն կարճաժամկետ և բնակավայրերում դրանք կարող են արտահայտվել աղմուկի, փոշու, տատանումների շահագործվող շինարարական մեքենաներից արտանետումների, շինարարական թափոնների առաջացման և կուտակման տեսքով: Ջրատարների վերկառուցման ու կառուցման տարածքներում հնարավոր է հողի, ջրային ռեսուրսների և օդի աղտոտում:</p>
<p>Արդյո՞ք ծրագիրը շոշափելի ազդեցություն ունի տեղական կամ ազդակիր համայնքների վրա:</p>	<p>Ծրագիրը դրական մեծ ազդեցություն ունի 6 համայնքի 29651 բնակչության վրա, որի արդյունքում կբարելավվի նրանց սոցիալական և առողջապահական վիճակը: Ծրագիրը կբարելավի հատկապես կանանց՝ որպես կենցաղային հիմնական ջրօգտագործողներ, կյանքի պայմանները: Ծրագրում ընդգրկված բնակավայրերում բացակայում են ազգային փոքրամասնությունները, սակայն Սասունիկ գյուղում և Աշտարակ քաղաքում կան փախստականներ: Ծրագրի իրականացումը այդ բնակավայրերում հնարավորություն կտա բարելավելու նաև փախստականների՝ որպես առավել խոցելի խավերի կյանքի պայմանները: Ծրագրի բացասական ազդեցությունները կարճաժամկետ են՝ կապված շինարարական աշխատանքների իրականացման հետ և ունեն լոկալ բնույթ / սահմանափակվում են շինհրապարակում/: Դրանք են փոշին, աղմուկը, փորված խրամուղիները, ճանապարհների խաթարումը և այլն: Ծրագիրը չի պահանջում նոր հողհատկացումներ և չի ակնկալվում բնակչության տարաբնակեցում:</p>

<p>Ի՞նչ ազդեցություն ունի ծրագիրը մարդու առողջության վրա:</p>	<p>Ծրագիրը դրական ազդեցություն կունենա նաև բնակավայրերի բնակչության առողջության վրա, քանի որ դրա արդյունքում կբացառվի կեղտաջրերի, ջրաբքիացման ու ռոտզման ջրերի խառնումը խմելու ջրի հետ, կնվազի խմելու ջրի աղտոտման ռիսկը, կկանխվի և կբացառվի վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչների ներթափանցումը դեպի խմելու ջրամատակարարման համակարգ, կավելանա բնակչության ջրամատակարարման տևողությունը, ինչի արդյունքում կբարելավվի նրանց սանիտարա-հիգենիկ պայմանները:</p> <p>Աննշան բացասական ազդեցությունները կապված են շինարարության ընթացքում փոշու, արտանետումների, աղմուկի և տատանումների հետ:</p>
---	---

(Բ) ՄԵՂՄԱՑՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

<p>Ծրագրի նախագծի ի՞նչ այլընտրանքներ են քննարկվել և ինչ մեղմացման միջոցառումներ են առաջարկվում:</p>	<p>Այս ծրագիրը հանդիսանում է 2007թ.-ին ՀԲ-ի կողմից ֆինանսավորված “Աշտարակ քաղաքի ՋևՋ համակարգերի բարելավում” ծրագրի շրջանակներում իրականացված աշխատանքների օրգանական շարունակությունը, որոնք այդ ծրագրերով չեն իրականացվել սահմանափակ ֆինանսական հնարավորությունների պատճառով:</p> <p>Նախնական ուսումնասիրությունների արդյունքում Խորհրդատուն բացահայտել է ծրագրում ընդգրված բնակավայրերի ջրամատակարարման համակարգի թերությունները և ներկայացրել պահանջվող աշխատանքների ծավալները: Այնուհետև Պատվիրատուի հետ քննարկումից հետո Խորհրդատուն մշակել է աշխատանքների իրականացման համար նախնական նախագիծ և կատարել է այդ աշխատանքների իրականացման ներդրումային գնահատում:</p> <p>Քանի որ ծրագիրն ուղղված է Աշտարակ քաղաքում և տարածաշրջանի 6 գյուղական համայնքներում ջրամատակարարման արտաքին համակարգի և ներքին ցանցի բարելավմանը և ներքին ցանցը բոլոր բնակավայրերում վերականգնման ու վերանորոգման կարիք ունի, ապա ներքին ցանցում իրականացվելիք աշխատանքների այլընտրանքային տարբերակները քննարկվել են ֆինանսական ընունելիության տեսակետից միայն: Ջրամատակարարման արտաքին համակարգի համար որպես այլընտրանքեր քննարկվել են ջրատարների վարակառուցման տարբերակը: Ելնելով ջրի արդյունավետ բաշխման ու օգտագործման, ապօրինի ջրօգտագործումները կանխելու անհարաժեշտությունից, ինչպես նաև ջրի</p>
---	---

	<p>արդարացի բաշխման սկզբունքից, ընտրվել է տարբերակ, որն առաջարկում է նոր ջրատար կառուցել Օհանավան գյուղի ջրամատակարարման հորից մինչև Մուղնի գյուղի և Աշտարակ քաղաքի սահմանում գտնվող ջրամատակարարման հորը:</p> <p>Շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցությունները հիմնականում ի հայտ կգան շինարարության փուլում, որը կարող են հեշտությամբ մեղմացվել շինարարական աշխատանքների ճիշտ կազմակերպման արդյունքում:</p> <p>1. Բնակավայրերում բաշխիչ ցանցի վերկառուցման աշխատանքների իրականացման ժամանակ բնական լանդշաֆտների, մակերևութային ու ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների վրա բացասական ազդեցություններ չեն լինի: Հիմնական բացասական ազդեցությունները կարտահայտվեն օդի և շրջակա միջավայրի աղտոտմամբ, բնակչությանը հասցրած անհանգստությամբ (աղմուկ, փոշի, տատանումներ, ճանապարհների խաթարում, խրամուղիների անվտանգություն և այլն), ինչը կկրի ժամանակավոր բնույթ:</p> <p>Այս ամեն ազդեցությունները կանխելու, նվազագույնի հասցնելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել ազդեցությունները մեղմացնող միջոցառումներ:</p> <p>1.1. Օդի ժամանակավոր աղտոտում, փոշու առաջացում</p> <ul style="list-style-type: none"> • Փոշիացող շինանյութերի տեղափախման ժամանակ փակ/ծածկված բեռնատարների օգտագործում, • Բնակավայրերում շինարարական տարածքի ջրում, • Փոշու ժամանակ բնավորներին անհրաժեշտ պաշտպանիչ հարմարանքներով (շնչադիմակով) ապահովում: <p>1.2. Շրջակա միջավայրի աղտոտում շինարարական ու կենցաղային թափոններով:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Շինարարական հրապարակի ճիշտ կազմակերպում, • Շինարարության ընթացքում և ավարտին շինարարակն ու կենցաղային աղվի պարբերաբար հեռացում և տեղադրում ըստ սահմանված կարգի՝ այդ նպատակով հատկացված կուտակման վայրերում: <p>1.3. Շրջակա միջավայրի աղտոտում վառելանյութերով ու քսայուղերով:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Վառելանյութերի ու քսայուղերի պահեստավորում մեկուսացված մակերեսների վրա, • Օգտագործված քսայուղերի հավաքման համար հատուկ տարողությունների նախատեսում:
--	--

	<p>1.4. Շրջակա միջավայրի աղտոտում աղմուկով ու տատանումներով:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Աղմկահարույց մեքենաներ օգտագործելուց խուսափում, խլացուցիչների տեղադրում, • Շինարարական աշխատանքների կիրականացում աշխատանքային ժամերին. Հակառակ դեպքում ըստ սահմանված կարգի խլացուցիչների տեղադրում, • Շինարարական սարքավորումների վիճակի կանոնավոր ստուգում: <p>1.5. Բնակչությանը հասցվող անհանգստություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • Շինարարական աշխատանքների վերաբերյալ բնակչության իրազեկում, • Փորված խրամուղիների վրա կամրջակների, անհրաժեշտ տեղերում ճանապարհային նշանների ու արգելաժապավենների տեղադրում, անհրաժեշտության դեպքում շրջանցի կազմակերպում, • Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո սեղմ ժամկետներում վնասված մասերեսների վերականգնում, • Ջրագծերի խրամուղիները, ջրաչափական ու կարգավորիչ հանգույցների համար փոստրակները բաց թողնելու ժամանակի կրճատում: <p>2. Ջրատարների վերանորոգման և կառուցման ժամանակ, բացի վերը նշված աղդեցություններից ու մեղմացնող միջոցառումներից հնարավոր է նաև հողի կողային էրոզիա և հողատարում, ինչպես նաև հողային ու ջրային ռեսուրսների աղտոտում քլորով, որոնց կանխման համար անհրաժեշտ իրականացնել հետևյալ միջոցառումները.</p> <p>2.1. Հողի կողային էրոզիա և հողատարում</p> <ul style="list-style-type: none"> • Հողաբուսական շերտի հեռացում առանձնացված տարածքներ և դրա վերականգնում շին. աշխատանքների ավարտից հետո: • Ջրատարների անցկացման թեք տեղանքում թեքությունները պահպանող միջոցառումների իրականացում, • Ջրատարների խրամուղիները բաց թողնելու ժամանակի կրճատում: <p>2.2. Հողային ու ջրային ռեսուրսների աղտոտում քլորով</p> <ul style="list-style-type: none"> • Խողովակների լվացումից ու ախտահանումից հետո քլորաջրի արտահոսքի ապահովում ըստ ՍԹԱ-ի (ՀՀ Բնապահպանության նախարարի հրաման N 464, 10 դեկտեմբերի 2003թ. “Մեթոդիկա ջրային ռեսուրսներ
--	--

	թափվող կեղտաջրերի թույլատրելի սահմանային արտահոսքի չափաքանակների հաշվարկի”):
Նախորդ նմանատիպ ծրագրերից ի՞նչ դասեր են արդեն ներառված սույն ծրագրի նախագծում:	Նմանատիպ նախորդ ծրագրերի փորձը ցույց է տալիս, որ Շրջակա միջավայրի կառավարման պլանը ավելի հստակորեն կիրականացվի և պլանում տեղ գտած միջոցառումների իրականացումը ավելի լավ կվերահսկվի, եթե շինարարը այն ներառի իր աշխատանքային ծավալներում և գնահատի դրանց իրականացման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցները:
Արդյո՞ք շահագրգիռ համայնքները ներգրավված եղել են և նրանց շահերը, գիտելիքները համարժեքորեն հաշվի են առնվել ծրագրի նախապատրաստման մեջ:	<p>Ծրագրի նախապատրաստական փուլում Խորհրդատու կազմակերպության մասնագետները հանդիպումներ են ունեցել Աշտարակ քաղաքի քաղաքապետարանի համապատասխան աշխատակիցների, ինչպես նաև Օհանավան, Կարբի, Մուղնի, Սասունիկ գյուղերի գյուղապետերի ու գյուղապետարանի աշխատակիցների, ՀայՋԿ ՓԲԸ-ի Հյուսիս-Արևմտյան տարածքային մասնաճյուղի Աշտարակի տեղամասի աշխատակիցների, ինչպես նաև այլ շահագրգիռ կազմակերպությունների ու անհատների հետ: Նրանք տեղեկացրել են իրականացվող ծրագրի վերաբերյալ, քննարկել մանրամասները և ստացել շահառու համայնքների դրական արձագանքը: Նախնական նախագծի մշակման ժամանակ հաշվի են առնվել նաև շահառուների դիտողություններն ու առաջարկությունները :</p> <p>Ծրագրի աշխատանքային նախագծի ժամանակ մշակված ՇՄԿՄՊ-ի նախնական տարբերակը մատչելի կդարձվի Աշտարակ քաղաքի և 6 գյուղական բնակավայրերի բնակչության համար: Դրա համար համայնքներում կկազմակերպվեն հասարակական 3 հանդիպում (Աշտարակ քաղաքում և Օհանավան ու Սասունիկ գյուղերում) , որին կմասնակցեն հնարավորինս շատ թվով շահառուներ և ջրօգտագործողներ՝ ծրագրում ընդգրկված բնակավայրերից:</p> <p>ՇՄԿՄՊ-ի վերջնական տարբերակում հաշվի կառնվեն հասարակական հանդիպումների մասնակիցների կողմից արված լրացումներն ու դիտողությունները:</p>

(Դ) ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ ԵՎ ԵԶԱՐԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հիմնվելով նախնական գննության արդյունքների վրա, ենթաձրագիրը դասակարգվում է, որպես բնապահպանական կատեգորիա

- Ա
- Բ
- Գ

Նախնական բնապահպանական գննության եզրակացություն.

1. ենթաձրագիրը մերժվում է
2. ենթաձրագիրն ընդունվում է

Եթե ընդունվում է, և հիմնվելով ռիսկի գնահատման վրա, ենթաձրագրի նախապատրաստումը պահանջում է.

1. Բնապահպանական կառավարման և մոնիտորինգի պլանի մշակում
2. Բնապահպանական վերանայում, ներառյալ Բնապահպանական կառավարման և մոնիտորինգի պլանի մշակումը

Ընտրված ծրագրի ռիսկերի գնահատում

Ծրագրի իրականացման տարածքում բնական ու սոցիալական միջավայրի զգայուն բաղադրիչներ	Այո / Ոչ	Զգալի պոտենցիալ ազդեցություն/ բարձր ռիսկ	Ցածր պոտենցիալ ազդեցություն/ցածր ռիսկ
Բնական միջավայր և խոցելի էկոհամակարգեր	Ոչ		Ուժեղ ձևափոխված քաղաքային կամ գյուղական լանդշաֆտ, աղուտներ
Մակերևութային ջրային օբյեկտներ	Ոչ		Քասախ գետը, որը մեծ արժեք ունի որպես ջրային էկոհամակարգ և կենսաբազմազանության համար Ռոտզման և դրենաժային համակարգեր, որոնք մեծ արժեք են ներկայացնում տեղական համայնքների համար
Ստորերկրյա ջրաղբյուրներ	Ոչ		Ստորերկրյա և գրունտային ջրերի բարձր մակարդակ
Արժեքավոր լանդշաֆտներ	Ոչ		Ուժեղ ձևափոխված քաղաքային կամ գյուղական լանդշաֆտ, աղուտներ, պտղատու այգիներ

Ծրագրի իրականացման տարածքում բնական ու սոցիալական միջավայրի զգայուն բաղա դրիչներ	Այո / Ոչ	Զգալի պոտենցիալ ազդեցություն/ բարձր ռիսկ	Ցածր պոտենցիալ ազդեցություն/ցածր ռիսկ
Ֆիզիկական մշակութային ռեսուրսներ	Ոչ		Մշակութային ռեսուրսներ չկան
Բնակավայրեր	Այո		Ֆիզիկական տեղաբաշխման անհրաժեշտություն չկա, նոր հողհատկացման կարիք չկա
Երկրաբանական վտանգներ. ուժեղ եռոզիա, սողանք, հեղեղում	Ոչ		Գրանցված չէ
<p>Եթե , հիմնվելով վերոհիշյալ գնահատման չափանիշներից որևէ մեկի վրա, համարվում է, որ ենթաձրագիրը բարձր ռիսկ ունի, ապա այն համարվում է բարձր ռիսկային ենթաձրագիր: Պետք է իրականացվի բնապահպանական վերանայում և բնապահպանական կառավարման և մոնիտորինգի պլանի մշակում:</p> <p>Եթե , հիմնվելով վերոհիշյալ գնահատման չափանիշներից որևէ մեկի վրա, համարվում է, որ ենթաձրագիրը ցածր ռիսկ ունի, ապա այն համարվում է ցածր ռիսկային ենթաձրագիր, և բնապահպանական կառավարման և մոնիտորինգի պլանի մշակումը բավարար է:</p>			